EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.6.4.
COM(2025) 651 final

2025/0651 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek átmeneti védelmének kivezetésére vonatkozó összehangolt megközelítésről

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A Tanács 2022. március 4-én elfogadta az (EU) 2022/382 végrehajtási határozatot és aktiválta a 2001. július 20-i 2001/55/EK tanácsi irányelvet (a továbbiakban: az átmeneti védelemről szóló irányelv) a 2022. február 24-én vagy azt követően, az orosz fegyveres erők által az említett időpontban megkezdett katonai invázió következtében lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek bizonyos kategóriái tekintetében. Az átmeneti védelemről szóló irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében az átmeneti védelem először egyéves kezdeti időszakra, 2023. március 4-ig volt érvényben, majd automatikusan további egy évvel, 2024. március 4-ig meghosszabbodott.

Ezen időpont óta az átmeneti védelem időtartamát kétszer is meghosszabbították. A Tanács 2023. október 19-én elfogadta az (EU) 2023/2409 végrehajtási határozatot, amellyel 2025. március 4-ig meghosszabbította az átmeneti védelmet. A Tanács 2024. június 25-én elfogadta az (EU) 2024/1836 végrehajtási határozatot, amellyel további egy évvel, 2026. március 4-ig meghosszabbította az átmeneti védelmet.

Az átmeneti védelemről szóló irányelv továbbra is szilárd jogi keretet biztosít ahhoz, hogy az Ukrajnában dúló háború elől menekülők milliói számára azonos, harmonizált védelmi normákat biztosítson. Mivel az átmeneti védelem indokai továbbra is fennállnak, az Ukrajnában uralkodó ingatag helyzet – amely még nem teszi lehetővé a visszatérés biztonságos és tartós feltételeinek fennállására vonatkozó következtetés levonását –, illetve az e helyzet alakulásával kapcsolatos bizonytalanság miatt a Bizottság ezt a tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot nyújtja be az átmeneti védelem további egy évvel, 2027. március 4-ig történő meghosszabbítására irányuló javaslattal együtt.

Az átmeneti védelem természeténél fogva ideiglenes. Egy jövőbeli időpontban, amikor a körülmények úgy változnak, hogy kellő bizonyosságot lehet szerezni az ukrajnai helyzetről, és különösen amikor le lehet vonni azt a következtetést, hogy a visszatérés biztonságos és tartós feltételei fennállnak, az átmeneti védelmet meg kell szüntetni. Készen kell állni erre a változásra, amikor az elérkezik. Ezért fontos előkészíteni az utat az átmeneti védelem zökkenőmentes és jól koordinált kivezetése előtt, amely kielégíti az EU-ban tartózkodók szükségleteit, ugyanakkor figyelembe veszi Ukrajna kapacitását és újjáépítési szükségleteit is.

Az átmeneti védelem fogalommeghatározása maga után vonja azt is, hogy el kell kerülni a tagállamok nemzeti menekültügyi rendszereit fenyegető kockázatokat, hiszen e rendszerek egyébként képtelenek lennének nagyszámú nemzetközi védelem iránti kérelmet feldolgozni anélkül, hogy az hátrányosan érintené hatékony működésüket. Ez a megfontolás kulcsfontosságú az átmeneti védelem kivezetésének feltérképezése során annak biztosítása érdekében, hogy az átmeneti védelem jövőbeli megszüntetése ne járjon a nemzeti menekültügyi rendszerekre gyakorolt kedvezőtlen hatásokkal.

Az EU-nak közös megközelítésre van szüksége a jövőre nézve. Megközelítésünknek egyensúlyt kell teremtenie a tagállamok, az EU-ban menedéket keresők és Ukrajna érdekei között, ugyanakkor kiszámíthatóságot, stabilitást és a tagállamok közötti kiegyensúlyozottabb hatást kell kínálnia. A közös európai megközelítés azt is lehetővé teszi számunkra, hogy teljes mértékben figyelembe vegyük az ukrán kormány véleményét és az ország újjáépítési szükségleteit.

Ebben az összefüggésben a Bizottság összehangolt intézkedéseket javasol az átmeneti védelemről más jogállásokra való áttérés, valamint azon személyek támogatása érdekében, aki szeretnének hazatérni, amint a helyzet ezt lehetővé teszi. Annak ismerete, hogy mi fog történni az átmeneti védelem lejártakor, az EU-ban való további jogszerű tartózkodás, valamint a hazatérés lehetőségének biztosítása lehetővé tenné az átmeneti védelemben részesülő személyek számára, hogy megalapozott döntéseket hozzanak a jövőjükről, ugyanakkor garantálná a jogállásukkal kapcsolatos jogbiztonságot.

E megfontolások alapján a Bizottság azt javasolja, hogy a tanácsi ajánlás a következő négy intézkedéscsomagra összpontosítson:

1. az egyéb jogállásokra már az átmeneti védelem lejárta előtt való áttérés előmozdítása és megkönnyítése;
2. az Ukrajnában való gördülékeny és fenntartható visszailleszkedés előkészítése;
3. a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tájékoztatásának biztosítása; továbbá
4. a tagállamok közötti és az ukrán hatóságokkal való koordináció, nyomon követés és információcsere biztosítása.

Az egyéb jogállásokra már az átmeneti védelem lejárta előtt való áttérés előmozdítását és megkönnyítését célzó intézkedések

Az átmeneti védelem aktiválását eredetileg az vezérelte, hogy az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja elől menekülő személyek azonnali segítséghez jussanak, a védelmet kérő személyek érdekében biztosítva egyúttal azt, hogy a tagállamok menekültügyi rendszereit ne terhelje túl a nemzetközi védelem iránti kérelmek nagy száma, másfelől megelőzve annak kockázatát, hogy a tagállamok képtelenek legyenek feldolgozni a kérelmeket anélkül, hogy az hátrányosan érintené hatékony működésüket. Az átmeneti védelemben részesülő, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek közül sokan már évek óta az EU-ban élnek, és a nyelvtanulás, a munkakeresés és az oktatásban való részvétel révén beilleszkedtek az őket befogadó közösségekbe.

Ezért helyénvaló lenne, hogy ezek a személyek lehetőséget és ösztönzést kapjanak arra, hogy áttérjenek az Unión belüli tényleges helyzetüket jobban tükröző nemzeti jogállásokra. Ilyen jogállás lehetne például a munkavállaláson, oktatáson, kutatáson, családi okokon alapuló tartózkodási engedély, vagy adott esetben a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás. Ugyanakkor lehetnek olyan személyek is, akik nem tartoznak egyik meglévő nemzeti engedély hatálya alá sem. Vannak tagállamok, amelyek úgynevezett „omnibusz” engedélyeket hoznak létre, amelyek – az egyéni körülményektől függetlenül – ugyanazt az engedélyt biztosítják az átmeneti védelemben részesülő valamennyi olyan személy számára, aki legalább egy bizonyos ideig a fogadó tagállamban tartózkodik. Ezek a nemzeti jogállások nagyobb stabilitást biztosíthatnak, mint az évente meghosszabbított átmeneti védelem.

A más jogállásokra való áttérést ösztönző tájékoztatást is fejleszteni vagy javítani kell, mivel az átmeneti védelemben részesülő személyek számára fontos, hogy az ilyen tartózkodási engedélyekre való áttéréskor megértsék e jogállások előnyeit és az általuk biztosított jogokat, valamint hogy biztosítékot kapjanak arra vonatkozóan, hogy a nemzetközi védelem kérelmezésének lesznek alternatívái.

Az átmeneti védelemben részesülő személyek más jogállásra való áttérésének támogatása és e kivételes körülmények között alternatív lehetőségek felkínálása érdekében a tagállamoknak

lehetővé kell tenniük – különösen, ha a nemzeti jogállásra való áttérés nem lehetséges – az átmeneti védelemben részesülő és egyébként az uniós jog alapján más jogállásra jogosult személyek[1] számára, hogy a kékkártya-irányelv[2], az összevont engedélyről szóló irányelv[3] vagy a diákokról és kutatókról szóló irányelv[4] által szabályozott engedélyeket kérelmezzenek. Ez akkor lehetséges, ha nem rendelkeznének egyidejűleg ezzel a jogállással és az említett irányelvek keretében kiadott engedéllyel.

A tagállamoknak a lehető leghamarabb, de legkésőbb az engedély iránti kérelem benyújtásakor tájékoztatniuk kell az átmeneti védelemben részesülő személyeket az átmeneti védelem és az ezen irányelvek által biztosított jogok közötti eltérésekről. Emellett a lehető leghamarabb, de legkésőbb a kérelem benyújtásakor tájékoztatniuk kell őket arról, hogy egyidejűleg nem részesülhetnek átmeneti védelemben és kaphatnak ezen irányelvek keretében engedélyt.

Az Ukrajnában való gördülékeny és fenntartható visszailleszkedés előkészítését célzó intézkedések

Ahhoz, hogy a tagállamok készen álljanak az átmeneti védelem fokozatos kivezetésére, alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy az Ukrajnába való hazatérés és visszailleszkedés rendezett és humánus módon történjen, támogatva azokat, akik hajlandóak és képesek visszatérni Ukrajnába, figyelembe véve eközben eltérő egyéni körülményeiket. Előfordulhat ugyanis, hogy egyesek már rövid időn belül haza kívánnak térni, míg másoknak sajátos körülményeik miatt több időre lehet szükségük.

Ezen túlmenően Ukrajnának még békehelyzetben is időre lesz szüksége ahhoz, hogy helyreállítsa a háború miatt lakóhelyét elhagyni kényszerült valamennyi személy befogadására irányuló kapacitását. Ukrajnának szüksége van humán tőkéjére, és azon dolgozik, hogy az EU-ban befogadott ukránok visszatérését megkönnyítő feltételeket biztosítson. Ezért fontos figyelembe venni Ukrajna kapacitását arra, hogy fenntartható módon reintegrálja a háború miatt lakóhelyét elhagyni kényszerült valamennyi személyt. Ukrajna erőfeszítéseinek támogatása érdekében a folyamatnak fokozatosnak kell lennie és figyelembe kell vennie az Ukrajna előtt álló – különösen a kiszolgáltatott személyek sajátos szükségleteinek kielégítésével kapcsolatos – kihívásokat. Az átmeneti védelemről szóló irányelv számos olyan rendelkezést tartalmaz, amelyek lehetőséget kínálnak az ilyen típusú helyzetek kezelésére.

---

1 A jogszerű migrációról szóló uniós irányelvek nem alkalmazandók a harmadik országok állampolgáraira kizárólag azon az alapon, hogy a 2001/55/EK tanácsi irányelvvel összhangban valamely tagállamban átmeneti védelemben részesülnek.

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1883 irányelve (2021. október 20.) a harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való beutazásának és tartózkodásának feltételeiről és a 2009/50/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 382., 2021.10.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj).

3 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1233 irányelve (2024. április 24.) a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól (HL L, 2024/1233, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj).

4 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/801 irányelve (2016. május 11.) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcsereprogramok vagy oktatási projektek és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről (HL L 132., 2016.5.21., 21. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj).

Az irányelv 21. cikkének (1) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy – az emberi méltóság teljes körű tiszteletben tartása mellett – tegyék meg a szükséges intézkedéseket az átmeneti védelemben részesülő, illetve azon személyek önkéntes visszatérésének lehetővé tétele érdekében, akiknek az átmeneti védelme véget ért. Ezzel összefüggésben a tagállamoknak lehetővé kell tenniük az **Ukrajnába tett**, önfinanszírozott **felderítő látogatásokat**. Ezek a felderítő látogatások bizalomépítő intézkedésekként működhetnek a hazatérést fontolgató, átmeneti védelemben részesülő személyek számára, segítve őket abban, hogy megalapozott döntéseket hozzanak, ami hozzájárul az Ukrajnába való visszatérésük fenntarthatóságához. A felderítő látogatások segíthetik őket abban, hogy felkeressék családjukat vagy tulajdonukat, felmérjék a pusztítás mértékét a közösségükben, és általában véve a hazájukban uralkodó általános körülményeket.

Az átmeneti védelem zökkenőmentes kivezetésének összefüggésében a tagállamoknak strukturáltabb megközelítést kell kialakítaniuk a felderítő látogatások előmozdítására. Alapvető fontosságú azonban, hogy amennyiben a tagállamok engedélyezik a felderítő látogatásokat, az ilyen látogatások paramétereit, feltételeit és követelményeit meghatározzák, összehangolják a többi tagállammal, és átlátható módon kommunikálják. A tagállamoknak ez utóbbi célra kapcsolattartó pontokat kell létrehozniuk. Fontos figyelembe venni azt is, hogy lehetnek olyan átmeneti védelemben részesülő személyek, akik nem képesek saját maguk megszervezni és finanszírozni a felderítő látogatásokat, amely esetben a tagállam mérlegelheti az ilyen felderítő látogatások megszervezését és támogatását.

Az átmeneti védelemben részesülő személyek önkéntes visszatérését lehetővé tevő intézkedések részeként a tagállamoknak **önkéntes visszatérési programokat** kell létrehozniuk. Ezek nem tekinthetők a visszatérési irányelv szerinti programoknak, mivel az érintett személyek az átmeneti védelem lejártáig jogszerűen tartózkodnak a fogadó tagállamban, és így nincs szükség kiutasítási határozatra. Ehelyett olyan programokról van szó, amelyek lehetővé tehetik a korábban a tagállamban átmeneti védelemben részesült személyek fenntartható, fokozatos és rendezett hazatérését, és figyelembe veszik Ukrajna, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek szükségleteit és kapacitását.

Tekintettel a helyzet összetettségére és az otthon maradottakra, köztük a belső menekültekre, az önkéntes visszatérési programokat úgy kell kialakítani, hogy fenntartsák a társadalmi kohéziót Ukrajnában, és így a helyi közösség számára járjanak előnyökkel, ne pedig egyénre szabott ellátási csomagok formáját öltsék. Ezért az ilyen önkéntes visszatérési programok kidolgozása és végrehajtása során alapvető fontosságú lenne az ukrán hatóságokkal való szoros együttműködés.

Az Ukrajna számára fenntartott beruházási keret[5] döntő szerepet fog játszani a humán tőke megőrzésében és a visszatérés feltételeinek megteremtésében. Az oktatás, a lakhatás, az egészségügy, az ápolás-gondozás és a szociális védelem kiemelt ágazatok. A folyamatban lévő projektek a települési infrastruktúra helyreállítását támogatják, és segítik a háború által érintett vállalkozások finanszírozását. A 2025 márciusában elfogadott új beruházási programok a lakhatási igényeket fogják támogatni, a jövőbeli pályázati felhívások pedig magukban foglalják a kiszolgáltatott csoportok, köztük a hazatérők finanszírozáshoz és

[5] Az Ukrajna számára fenntartott beruházási keret (UIF) az 50 milliárd EUR összegű Ukrajna-eszköz része, amelynek célja, hogy állami és magánberuházásokat vonzzon Ukrajna helyreállítására és újjáépítésére. Összesen 9,3 milliárd EUR összegű pénzügyi eszközzel rendelkezik, amelyből 7,8 milliárd EUR hitelgarancia, 1,5 milliárd EUR pedig vegyes finanszírozás. Célja, hogy 40 milliárd EUR összegű beruházást mozgósítson a helyreállításra, az újjáépítésre és a korszerűsítésre.

munkahelyekhez való hozzáférését. Ezeket az önkéntes visszatérési programokat átfogóvá kell tenni és megfelelően kell kommunikálni. A tagállamoknak meg kell határozniuk az ilyen programok igénybevételének jogosultsági feltételeit. Az esetleges visszaélések kockázatának csökkentése érdekében az e lehetőség mellett döntő személyek számára elő kell írni, hogy regisztráljanak egy önkéntes visszatérési programba.

A tagállamok által létrehozott önkéntes visszatérési programoknak az átmeneti védelem lejártát követően korlátozott és határozott időtartamra kell szólniuk. Fontos lenne összehangolni az uniós tagállamok között és az ukrán hatóságokkal az önkéntes visszatérési programok kezdeti időtartamát. A lehetőség szerint legfeljebb egyéves időtartam segítené az ukrán hatóságokkal az érintett személyek ukrajnai közösségekbe való visszailleszkedése során felmerülő szükségletek kielégítése érdekében folytatott koordinációt, például a szállás vagy lakhatás meghatározása, a foglalkoztatás vagy az alapvető szolgáltatásokhoz és infrastruktúrákhoz, többek között az orvosi ellátáshoz való hozzáférés tekintetében.

Mivel a helyi viszonyok az átmeneti védelem lejártáig még változhatnak, a tagállamoknak egymással és az ukrán hatóságokkal is egyeztetniük kell az önkéntes visszatérési programok időtartamát, valamint az önkéntes visszatérési programok szerinti önkéntes távozásra vonatkozó eltérő vagy meghosszabbított határidő meghatározását, amennyiben az előirányzott idő nem elegendő a fokozatos és fenntartható ukrajnai visszailleszkedés biztosításához.

Ezenkívül az irányelv 21. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi, hogy a tagállamok kötelezettségeiket *egyénileg kiterjesszék* olyan személyekre, akik átmeneti védelmet élveztek, és akik önkéntes visszatérési programban vesznek részt. Az egyéni esetekben történő kiterjesztésekkel járó adminisztratív terhek enyhítése érdekében a tagállamoknak alapesetben a 21. cikk (3) bekezdésével összhangban ki kell terjeszteniük az átmeneti védelemhez kapcsolódó valamennyi jogot az önkéntes visszatérési programba regisztrált személyekre az Ukrajnába való visszatérés időpontjáig vagy a program keretében történő önkéntes távozásra vonatkozó határidő lejártáig. Emellett a folytonosság biztosítása és az olyan helyzetek elkerülése érdekében, amelyekben az átmeneti védelemben részesülő személyek közvetlenül az átmeneti védelem lejárta után jogellenesen tartózkodnának az adott tagállamban, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy azok a személyek, akik átmeneti védelmet élveztek, az átmeneti védelem lejárta és az önkéntes visszatérési programba való regisztráció időszaka között jogszerűen tartózkodhassanak a tagállam területén.

Az irányelv olyan helyzetekre vonatkozó rendelkezéseket is tartalmaz, amikor a személyek bizonyos körülmények, nevezetesen egészségi állapotuk miatt esetleg nem tudnak visszatérni. Az irányelv 23. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a korábban átmeneti védelmet élvezett olyan személyek megfelelő tartózkodási körülményeit biztosítsák, akiktől egészségi állapotukra tekintettel nem várható el, hogy utazzanak; abban az esetben például, ha súlyos hátrányokat szenvednének el, ha kezelésük abbamaradna. Ez az intézkedés biztosítaná a további jogszerű tartózkodásukat, és biztonsági hálót nyújtana azon személyek számára, akiket egészségi állapotuk vagy egyéb személyes körülményeik megakadályozzák az utazásban.

A háború hatásai miatt előfordulhat, hogy az átmeneti védelem lejártakor Ukrajna nem lesz abban a helyzetben, hogy az egészségügyin túli egyéb sajátos kiszolgáltatottság által érintett személyek szükségleteiről is gondoskodni tudjon. Az irányelv 23. cikkének (1) bekezdéséből kiindulva a tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy biztosítsanak lehetőségeket a jogszerű tartózkodás fenntartására olyan egyéb kiszolgáltatott személyek számára is, akikre nem terjed ki a más jogállásra való áttérés vagy az irányelv által a 21. és 23. cikk alapján már biztosított

lehetőség, és akiknek az egyedi helyzete esetleg nem teszi lehetővé a visszatérést (például azért, mert kiszolgáltatottságuk más típusú, amelyet Ukrajna közvetlenül az átmeneti védelem lejárta után nem tud kezelni). Ez hozzájárulna a fenntartható, fokozatos és rendezett átmenethez is mind a rászorulók, mind Ukrajna számára.

Továbbá az átmeneti védelemről szóló irányelv 23. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok a valamely tagállamban iskolába járó kiskorú gyermekkel rendelkező családok részére lehetővé tehetik, hogy élvezzék a tartózkodási engedély biztosította lehetőségeket mindaddig, amíg az érintett gyermekek a folyó iskolaévet be nem fejezik. E rendelkezés alkalmazását ösztönzi kell.

A lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tájékoztatásának biztosítását célzó intézkedések

A fent vázolt intézkedések közül sok megköveteli, hogy a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeket megfelelően tájékoztassák annak érdekében, hogy a tények teljes ismeretében megalapozott döntéseket hozhassanak. Ebben az összefüggésben fontos, hogy a tagállamok – többek között tájékoztató kampányok révén – kialakítsák a szükséges struktúrákat és eljárásokat, miközben a párhuzamos erőfeszítések elkerülése érdekében a lehető legnagyobb mértékben kihasználják a meglévő eszközöket és csatornákat.

Emellett, az ukrán nemzeti egység miniszterének azon kezdeményezésére[6], hogy központokat hozzanak létre a tagállamokban a külföldön élő ukránokkal való kapcsolattartáshoz, néhány tagállam érdeklődését fejezte ki, és jelenleg az egységközpontok saját területükön történő létrehozásán dolgozik.

Ezek az egységközpontok többcélú információs központként szolgálnak majd mind a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek befogadó társadalmakba való beilleszkedéséhez, mind pedig az Ukrajnába való visszatéréshez. Ebben az összefüggésben és a folyamatban lévő erőfeszítések észszerűsítése érdekében ezeket az egységközpontokat fel lehetne használni arra is, hogy tájékoztatást nyújtsanak a nemzeti jogállásokra való áttérésről, az Ukrajnába tett felderítő látogatásokról és az önkéntes visszatérési programokról, annak biztosítása érdekében, hogy a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek a 2001/55/EK tanácsi irányelv 21. cikkének (1) bekezdésével összhangban a tények teljes ismeretében hozzák meg döntéseiket.

Az egységközpontok létrehozásának támogatása érdekében a tagállamok felhasználhatják a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (MMIA) programjait, beleértve a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatából és a nemzeti programok félidős felülvizsgálatából eredő további allokációkat is. E célból nemzetközi szervezetektől és harmadik országoktól is kaphatnak támogatást, és arra kapnak ösztönzést, hogy építsék be az e szervezetek által kínált ismereteket, kapacitásokat és hálózatokat az egységközponttal kapcsolatos koncepció életre keltésére irányuló egyéni terveikbe.

A tagállamok közötti és az ukrán hatóságokkal való koordináció, nyomon követés és információcsere biztosítását célzó intézkedések

Alapvető fontosságú a tagállamok és az ukrán hatóságok közötti összehangolt megközelítés biztosítása a javasolt intézkedések végrehajtása tekintetében. Ebben az összefüggésben a tagállamoknak a meglévő struktúrákat kell felhasználniuk a koordináció, az információcsere

[6] Ukrajna minisztertanácsának 2025. januári 2113. sz. rendelete.

és a helyi viszonyok nyomon követése céljából, többek között a szolidaritási platform igénybevételével, amelyre az ukrán hatóságok szükség szerint meghívást kapnak.

Míg az Eurostat elkészíti az átmeneti védelemről szóló hivatalos európai statisztikákat, az operatív célú, időszerű helyzetkép biztosítása megköveteli a tagállamoktól, hogy rendszeresen frissítsék adataikat az átmeneti védelemben részesülő személyeket nyilvántartó platformon, beleértve az inaktív nyilvántartásba vételekre vonatkozó számadatokat is. Mivel az átmeneti védelem kivezetése jelentős változásokat fog eredményezni a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek jogállásában, alapvető fontosságú, hogy pontos és naprakész kép álljon rendelkezésre a helyzet alakulásáról. Ezért a tagállamoknak rendszeresen pontos és időszerű adatokat kell feltölteniük az átmeneti védelemben részesülő személyeket nyilvántartó platformra, beleértve az inaktív nyilvántartásba vételekre vonatkozó adatokat is.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

E javaslat célja, hogy előkészítse az utat az átmeneti védelem összehangolt kivezetése előtt, és lehetővé tegye a tagállamok számára, hogy előzetesen előkészítsék a következő lépéseket, ugyanakkor egyértelművé tegyék az ukrajnai háború elől menekülő személyek számára jogállásukat.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Ez a javaslat támogatja a tagállamokat az ukrajnai háború elől menekülők szükségleteinek kielégítésében, valamint abban, hogy segítsék Ukrajnát a hazatérő személyek visszailleszkedésére irányuló erőfeszítéseiben.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) és különösen annak 78. cikke (1) bekezdése, 79. cikke (1) bekezdése, valamint 292. cikkének első és második mondata, amelyek lehetővé teszik a Tanács számára ajánlások elfogadását. E rendelkezés szerint a Tanács a Bizottság javaslata alapján jár el minden olyan esetben, amikor a Szerződések előírják, hogy a jogi aktusokat a Bizottság javaslata alapján kell elfogadnia.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Az EUMSZ-nek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségről szóló V. címe e területeken bizonyos hatáskörökkel ruházza fel az Európai Uniót. E hatásköröket az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkével összhangban kell gyakorolni, vagyis csak akkor és annyiban, amikor és amennyiben a tervezett intézkedés céljait a tagállamok önmagukban nem tudják kielégítően megvalósítani, így azok a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt uniós szinten jobban megvalósíthatók.

Az orosz agressziós háború következtében kialakult ukrajnai helyzet továbbra is az EU egészét érinti. E helyzetre az Európai Unió eddig példa nélküli és egységes választ adott. Ez azt mutatja, hogy továbbra is uniós megoldásokra és uniós támogatásra, valamint erős uniós szintű koordinációra van szükség, mivel folyamatosan biztosítani kell, hogy valamennyi tagállam hatékonyan reagáljon együttesen a helyzetre, és Unió-szerte ugyanazokat a normákat és harmonizált jogokat alkalmazza a jelenleg az Unióban befogadott 4,3 millió személyre.

Egyértelmű, hogy az egyes tagállamok által hozott intézkedések nem tudják kielégítően kezelni az átmeneti védelem – az EU egésze számára egyértelműen közös kihívást jelentő –

kivezetésére vonatkozó közös uniós megközelítés szükségességét, mivel az egyik tagállam által hozott egyedi intézkedések más tagállamokban is hatással lesznek, többek között az esetleges továbbutazások tekintetében. Közös megközelítésre van szükség, amelyet a tagállamok egyenként nem tudnak kielégítően biztosítani, hanem a tagállamok kollektív felelősségvállalását igényli, és az – a javasolt tanácsi ajánlás terjedelme és hatása miatt – az Unió szintjén jobban alkalmazható és koordinálható, ahogy azt maguk a tagállamok is jelezték. Az Unió ezért köteles fellépni, és intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének (3) bekezdésében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően.

- **Arányosság**

Az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének (4) bekezdésében foglalt arányosság elvének megfelelően a javasolt tanácsi ajánlás az átmeneti védelem összehangolt kivezetéséről rendelkezik a lakóhelyüket elhagyni kényszerült érintett személyek érdekében, valamint az egyes tagállamok által alkalmazott eltérő vagy következetlen megközelítések esetleges negatív hatásainak elkerülése céljából. A javaslat nem lépi túl a kitűzött célok eléréséhez szükséges és arányos mértéket.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A jogi aktus választott típusa egy olyan tanácsi ajánlásra irányuló bizottsági javaslat, amely lehetővé tenné a tagállamok intézkedések iránti kollektív felelősségvállalását és az uniós intézmények szükséges támogatását biztosító, uniós szintű összehangolt megközelítés kialakítását.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

Nem alkalmazandó.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A tényeken alapuló információk összegyűjtése érdekében a Bizottság rendszeresen konzultált a tagállami hatóságokkal, az érintett uniós ügynökségekkel, az ukrán hatóságokkal és a nemzetközi szervezetekkel, miközben fenntartotta a nem kormányzati és civil társadalmi szervezetekkel folytatott eszmecserét.

A Bizottság az Európai Unió Tanácsának soros elnökségeivel együttműködve 2024 áprilisában különböző fórumokon és több alkalommal – többek között a Tanács Bevándorlással, Határokkal és Menekültüggyel Foglalkozó Stratégiai Bizottsága, a menekültügyi munkacsoport és az integrációs, migrációs és kiutasítási munkacsoport keretében – konzultált a tagállamokkal az átmeneti védelem jövőjéről. Ezek alkalmával a tagállamok hangsúlyozták, hogy uniós szinten összehangolt megközelítést kell alkalmazni az átmeneti védelem kivezetésére vonatkozóan, amely a jogállás 2027 márciusáig történő további meghosszabbítását kísérné, hogy garantálni lehessen a fokozatos megközelítéshez szükséges időt, egyértelmű feltételeket biztosítva eközben a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek számára az EU-ban.

A Bevándorlással, Határokkal és Menekültüggyel Foglalkozó Stratégiai Bizottság 2025. április 10-i ülésén a tagállamok támogatásukat fejezték ki azzal kapcsolatban is, hogy az átmeneti védelem kivezetése tanácsi ajánlás formáját öltse, amely kiterjed legalább az egyéb

jogállásokra való áttérésre és az Ukrajnába való fokozatos visszatérést biztosító intézkedésekre, a tagállamok kollektív felelősségvállalásának garantálása érdekében. Ezzel párhuzamosan a Bizottság rendszeresen konzultált azokkal a tagállamokkal, amelyek a legnagyobb számban fogadtak be lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeket.

Kiegészítő megbeszélésekre került sor a szolidaritási platform keretében, ahol a tagállamok ismételten hangsúlyozták, hogy az átmeneti védelem kivezetésével kapcsolatban rugalmas és európai szinten közös, összehangolt megközelítésre van szükség. Ezzel párhuzamosan a Bizottság rendszeres egyeztetéseket folytatott az ukrán hatóságokkal szükségleteik jobb feltérképezése érdekében. Emellett az átmeneti védelemről szóló irányelv 3. cikkével összhangban a Bizottság külön konzultált az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatalával, amely értékelte a helyzetet, és releváns információkat szolgáltatott, alátámasztva, hogy olyan uniós szintű közös válaszra van szükség, amely egyértelműséget és megfelelő jogokat, illetve megoldásokat biztosítana a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek számára.

2025 márciusában 109 humanitárius és civil társadalmi szervezet tett közzé együttes nyilatkozatot[7] a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek helyzetéről, amelyben felszólította a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az átmeneti védelem 2027 márciusáig történő további meghosszabbítására, és egyúttal tegyen egyértelmű javaslatot az Ukrajnából lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek átmeneti védelmi és tartózkodási jogállásának jövőjéről.

- **Szakértői vélemények összegyűjtése és felhasználása**

Nem alkalmazandó.

- **Hatásvizsgálat**

Nem alkalmazandó.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Nem alkalmazandó.

- **Alapjogok**

Ez a javaslat tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja az Európai Unió Alapjogi Chartájának 1., 7., 18., 19., 24., 25. és 26. cikkében szereplő elveket, valamint a nemzetközi jogból – így többek között az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel módosított, a menekültek jogállásáról szóló, 1951. július 28-i genfi egyezményből – eredő kötelezettségeket.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának kezdete óta az átmeneti védelemről szóló irányelv alkalmazásához kapcsolódó finanszírozási igényeket a 2014–2020-as és a 2021–

[7] *Three years since the activation of the Temporary Protection Directive: from emergency to longer-term solutions* (Három évvel az átmeneti védelemről szóló irányelv aktiválása után: a vészhelyzettől a hosszabb távú megoldásokig).

2027-es időszakban, különösen a belügyi alapok és a kohéziós politika[8] keretében rendelkezésre álló, meglévő uniós finanszírozási eszközök költségvetéséből elégítették ki.

Emellett 400 millió EUR-t bocsátottak rendelkezésre az MMIA tematikus eszközéből és az Integrált Határigazgatási Alap (HAVE) sürgősségi segélyre felhasználható tematikus eszközéből a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása által leginkább érintett tagállamok támogatására[9].

2025 tavaszán a Bizottság bejelentette, hogy 2027 végéig 3 milliárd EUR-t bocsát rendelkezésre a tagállamok pénzügyi támogatására a paktum végrehajtásához és az Ukrajnából érkező, átmeneti védelemben részesülő személyek befogadásához. A tagállamok olyan forrásokat is felhasználhatnak az átmeneti védelemmel kapcsolatos szükségletek fedezésére, amelyekre az MMIA félidős felülvizsgálata során lettek jogosultak.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Nem alkalmazandó.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

Nem alkalmazandó.

[8] Az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés, az úgynevezett „CARE” csomag (CARE, CARE-plus és Fast-CARE).

[9] A sürgősségi segélyt tíz tagállam (PL, CZ, RO, HU, LT, LV, EE, BG, SK és CY) számára különítették el.

2025/0651 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek átmeneti védelmének kivezetésére vonatkozó összehangolt megközelítésről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 78. cikke (1) bekezdésére, 79. cikke (1) bekezdésére és 292. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) Az (EU) 2022/382 tanácsi végrehajtási határozattal bevezetett és az (EU) 2023/2409[10], az (EU) 2024/1836[11] és az (EU) 2025/… tanácsi végrehajtási határozattal[12] meghosszabbított, az orosz katonai agresszió miatt származási országukba vagy régiójukba visszatérni nem tudó, lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek számára 2027. március 4-ig átmeneti védelem van érvényben. Az átmeneti védelem – bár ez továbbra is az Unió egységéről és az ukrán néppel való szolidaritásáról tanúskodik – természeténél fogva ideiglenes. Ezért – Ukrajna kapacitását és újjáépítési szükségleteit is figyelembe véve – elő kell készíteni e jogállás fokozatos, fenntartható és jól koordinált kivezetését arra az időpontra, amikor az ukrajnai körülmények lehetővé teszik az átmeneti védelem megszüntetését.

(2) Az átmeneti védelem jövőjéről folytatott megbeszélések keretében a tagállamok uniós szinten összehangolt megközelítést szorgalmaztak. Alapvető fontosságú, hogy a 2001/55/EK tanácsi irányelv aktiválását követően szerzett tagállami tapasztalatokra építve a folyamat egésze alatt uniós szinten garantált legyen a közös felelősségvállalás és a felelősség megosztása az összes tagállam között.

(3) A 2001/55/EK irányelv aktiválásának egyik célja az volt, hogy a védelmet kérő személyek érdekeit szem előtt tartva megakadályozzák, hogy a tagállamok menekültügyi rendszerei túlterheltté váljanak, és képtelenek legyenek feldolgozni a nagyszámú nemzetközi védelem iránti kérelmet anélkül, hogy az hátrányosan érintené hatékony működésüket. Ez a kérdés továbbra is kulcsfontosságú az átmeneti védelem kivezetésének feltérképezése során. Ezen túlmenően Ukrajnának még békehelyzetben is időre lesz szüksége ahhoz, hogy helyreállítsa a háború miatt lakóhelyét elhagyni kényszerült valamennyi személy befogadására irányuló kapacitását. A lakóhelyüket

---

[10] A Tanács (EU) 2023/2409 végrehajtási határozata (2023. október 19.) az (EU) 2022/382 végrehajtási határozattal bevezetett átmeneti védelem meghosszabbításáról (HL L, 2023/2409, 2023.10.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

[11] A Tanács (EU) 2024/1836 végrehajtási határozata (2024. június 25.) az (EU) 2022/382 végrehajtási határozattal bevezetett átmeneti védelem meghosszabbításáról (HL L, 2024/1836, 2024.7.3., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

[12] A Tanács (EU) 2025/… végrehajtási határozata (xxxx.xx.xx.) az (EU) 2022/382 végrehajtási határozattal bevezetett átmeneti védelem meghosszabbításáról (HL L, …, ELI: …).

elhagyni kényszerült személyek visszailleszkedésére irányuló ukrán erőfeszítések támogatása érdekében ezért fontos, hogy a folyamat rugalmas és fokozatos legyen, továbbá figyelembe vegye az érintett személyek egyéni helyzetét. Ennek az átmenetnek ezért egyfelől gondoskodnia kell a jelenleg átmeneti védelemben részesülők szükségleteiről és Ukrajna szükségleteiről, másfelől meg kell őriznie a tagállamok menekültügyi rendszereinek integritását is.

(4) Az átmeneti védelemben részesülő, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek közül sokan már évek óta az Unióban élnek, és a nyelvtanulás, a munkakeresés és az oktatásban való részvétel révén beilleszkedtek az őket befogadó közösségekbe. Ezért helyénvaló, hogy lehetőséget kapjanak arra, hogy már most áttérjenek az Unión belüli tényleges helyzetüket jobban tükröző nemzeti jogállásokra, amennyiben a jogszerű tartózkodás egyéb okokból történő fenntartásának feltételei teljesülnek. Ilyen jogállás lehetne például a munkavállaláson, oktatáson, kutatáson, családi okokon alapuló tartózkodási engedély. A tagállamoknak ezért elő kell mozdítaniuk és meg kell könnyíteniük ezt az áttérést, többek között azáltal, hogy egyértelmű tájékoztatással segítik az érintett személyeket annak megértésében, hogy milyen előnyökkel és jogokkal járnak ezek e tartózkodási engedélyek az átmeneti védelemhez és a nemzetközi védelemhez képest.

(5) Az átmeneti védelemben részesülő személyek más jogállásra való áttérésének támogatására és e kivételes körülmények között alternatív lehetőségek felkínálására tekintettel a tagállamoknak lehetővé kell tenniük – különösen, ha a nemzeti jogállásokhoz való hozzáférés nem lehetséges – az átmeneti védelemben részesülő és egyébként az uniós jog alapján más jogállásra jogosult személyek számára, hogy az (EU) 2016/801[13], az (EU) 2021/1883[14] és az (EU) 2024/1233 európai parlamenti és tanácsi irányelv[15] által szabályozott engedélyeket kérelmezzenek. Ez akkor lehetséges, ha nem rendelkeznének egyidejűleg az átmeneti védelmi jogállással és az említett irányelvek keretében kiadott engedéllyel. Következésképpen, a tagállamoknak a lehető leghamarabb, de legkésőbb az engedély iránti kérelem benyújtásakor tájékoztatniuk kell az átmeneti védelemben részesülő személyeket az átmeneti védelmi jogállás és az ezen irányelvek keretében biztosított jogok közötti eltérésekről. Emellett a lehető leghamarabb, de legkésőbb a kérelem benyújtásakor tájékoztatniuk kell őket arról, hogy egyidejűleg nem részesülhetnek átmeneti védelemben és kaphatnak ezen irányelvek keretében engedélyt.

(6) Ahhoz, hogy a tagállamok készen álljanak az átmeneti védelem fokozatos kivezetésére, alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy az Ukrajnába való hazatérés és visszailleszkedés rendezett és humánus módon történjen, és figyelembe vegye a

---

13 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/801 irányelve (2016. május 11.) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcsereprogramok vagy oktatási projektek és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről (HL L 132., 2016.5.21., 21. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj).

14 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1883 irányelve (2021. október 20.) a harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való beutazásának és tartózkodásának feltételeiről és a 2009/50/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 382., 2021.10.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj).

15 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1233 irányelve (2024. április 24.) a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól (HL L, 2024/1233, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj).

lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek eltérő egyéni körülményeit, támogatva azokat, akik hajlandóak és képesek visszatérni Ukrajnába. Míg egyesek lehet, hogy már rövid időn belül haza kívánnának térni, másoknak sajátos körülményeik miatt több időre lehet szükségük. Ugyancsak fontos figyelembe venni Ukrajna kapacitását arra, hogy fenntartható módon reintegrálja a háború miatt lakóhelyét elhagyni kényszerült valamennyi személyt. Ezért a tagállamoknak mindezeket a megfontolásokat figyelembe véve – a 2001/55/EK tanácsi irányelv 21. és 23. cikkében már biztosított eszközök teljes körű kihasználásával és kiterjesztésével – olyan intézkedéseket kell elfogadniuk, amelyek előkészítik az utat a zökkenőmentes és fenntartható ukrajnai visszailleszkedés előtt.

(7) Az Ukrajnába való hazatérést fontolgató személyek számára lehetővé kell tenni, hogy megalapozott döntéseket hozzanak, ami a visszatérésük fenntarthatóságához is hozzájárulna. Az átmeneti védelem zökkenőmentes kivezetésével összefüggésben a tagállamoknak strukturáltabb megközelítést kell kialakítaniuk a 2001/55/EK irányelv 21. cikkének (1) bekezdése szerinti önfinanszírozott felderítő látogatások előmozdítására. Ezek a látogatások bizalomépítő intézkedésként szolgálhatnak az átmeneti védelemben részesülő személyek számára, mivel lehetővé tennék számukra, hogy felkeressék családjukat vagy tulajdonukat, felmérjék a pusztítás mértékét a közösségükben, és általában véve az Ukrajnában uralkodó általános körülményeket. E látogatások hatékonyságának növelése és a visszaélések megelőzése érdekében a tagállamoknak meg kell határozniuk az ilyen látogatások paramétereit, feltételeit és követelményeit. Minden ilyen követelményt össze kell hangolni a többi tagállammal, és átlátható módon kell meghatározni és kommunikálni. Ez utóbbi célból a tagállamoknak kapcsolattartó pontokat kell létrehozniuk. Fontos figyelembe venni, hogy lehetnek olyan személyek, akik nem képesek saját maguk felderítő látogatásokat végezni. A tagállamok ezekben az esetekben mérlegelhetik az ilyen felderítő látogatások megszervezését és támogatását.

(8) A tagállamoknak meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket azon személyek önkéntes visszatérésének lehetővé tétele érdekében, akiknek az átmeneti védelme véget ért. E célból a tagállamoknak önkéntes visszatérési programokat kell létrehozniuk. Hatékonyságuk biztosítása és a visszaélések kockázatának elkerülése érdekében ezeket a programokat gondosan kell kialakítani, átfogóvá kell tenni és megfelelően kell kommunikálni, figyelembe véve Ukrajna szükségleteit és kapacitását, valamint az Unión belül tartózkodó, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek szükségleteit és az Ukrajnában maradt személyek helyzetét a társadalmi kohézió fenntartása érdekében. Ezért az ilyen programoknak az egyéni csomagok helyett a közösségekbe való visszailleszkedés támogatását kell előnyben részesíteniük, amelyhez Ukrajnában uniós finanszírozás áll majd rendelkezésre. Az ilyen programokra való jogosultság feltételeit egyértelműen kell meghatározni, és elő kell írni, hogy az azokban részesülni kívánó személyeknek regisztrálniuk egy ilyen programba, hogy élvezhessék a program által nyújtott előnyöket. A tagállamok mérlegelhetik, hogy e programok részeként segítséget nyújtanak a távozás megszervezéséhez, például akkor, ha a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek nagy számban Ukrajna ugyanazon területére térnek vissza.

(9) Bár az ilyen önkéntes visszatérési programoknak korlátozott és határozott időtartamúaknak kell lenniük, elegendő időt kell biztosítaniuk arra, hogy az ukrán hatóságokkal megfelelő koordinációt lehessen folytatni a hazatérők közösségeikbe való fokozatos és megfelelő beilleszkedésének megkönnyítése érdekében, beleértve az alapvető szolgáltatásokhoz és infrastruktúrákhoz, például a szálláshoz, a lakhatáshoz

vagy az orvosi ellátáshoz való hozzáférést. Ezért, valamint az önkéntes visszatérési program kezdeti időtartamának az összes tagállammal és az ukrán hatóságokkal történő összehangolása érdekében az önkéntes visszatérési programoknak e célok elérését lehetővé tevő távozási időszakot kell előírniuk, nevezetesen egy legfeljebb egyéves időszakot. Ezen időszak alatt a személyek számára lehetővé kell tenni, hogy továbbra is jogszerűen tartózkodjanak a tagállamban. Mivel a helyi viszonyok az átmeneti védelem lejártáig még változhatnak, amennyiben az előirányzott idő nem elegendő a fokozatos és fenntartható ukrajnai visszailleszkedés biztosításához, a tagállamoknak egymással és az ukrán hatóságokkal is egyeztetniük kell annak érdekében, hogy az önkéntes visszatérési programok szerinti önkéntes távozásra vonatkozóan eltérő vagy meghosszabbított határidőt állapítsanak meg.

(10) A tagállamoknak azért, hogy csökkentsék a tartózkodási engedélyeknek az önkéntes visszatérési programokba regisztrált személyek számára esetlegesen eseti alapon történő kiadásával kapcsolatos adminisztratív terheket, élniük kell a 2001/55/EK irányelv 21. cikkének (3) bekezdésében biztosított lehetőséggel – miszerint a 2001/55/EK irányelv III. fejezetében meghatározott, átmeneti védelemhez kapcsolódó jogokat kiterjeszthetik az olyan személyekre, akik átmeneti védelmet élveztek, és akik önkéntes visszatérési programban vesznek részt –, és azt az átmeneti védelem időtartamán túl, az Ukrajnába való visszatérés időpontjáig vagy az önkéntes visszatérési program keretében történő önkéntes távozásra vonatkozó határidő lejártáig alkalmazniuk kell azokra a személyekre, akik átmeneti védelmet élveztek. Emellett a folytonosság biztosítása és az olyan helyzetek elkerülése érdekében, amelyekben az érintett személyek közvetlenül az átmeneti védelem lejárta után jogellenesen tartózkodnának az adott tagállamban, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy azok a személyek, akik átmeneti védelmet élveztek, az átmeneti védelem lejárta és az önkéntes visszatérési programba való regisztráció időszaka között jogszerűen tartózkodhassanak a tagállam területén.

(11) Előfordulhat, hogy az átmeneti védelem lejártakor Ukrajna nem lesz abban a helyzetben, hogy az egészségügyin túli egyéb sajátos kiszolgáltatottság által érintett személyek szükségleteiről is gondoskodni tudjon. A tagállamoknak a meghatározott csoportok szükségleteinek a kielégítésére rendelkezésre álló ukrán kapacitást is figyelembe vevő, fenntartható hazatérés biztosítása érdekében a 2001/55/EK irányelv 23. cikkének (1) bekezdését az egészségügyi állapotoktól eltérő kiszolgáltatottsággal érintett személyekre is alkalmazniuk kell, és meg kell hozniuk az e személyek jogszerű tartózkodásának a fenntartását szabályozó feltételekkel kapcsolatos szükséges intézkedéseket. A tagállamoknak adott esetben biztosítaniuk kell, hogy a tartózkodás feltételei figyelembe vegyék az érintett személyek sajátos szükségleteit.

(12) A tagállamoknak élniük kell a 2001/55/EK irányelv 23. cikkének (2) bekezdésében biztosított lehetőségekkel, hogy lehetővé tegyék nevezetesen a valamely tagállamban iskolába járó kiskorú gyermekkel rendelkező családok részére, hogy az átmeneti védelem időtartamán túl is a területükön tartózkodjanak.

(13) A megfelelő tájékoztatás biztosítása, valamint annak érdekében, hogy az átmeneti védelemben részesülő személyek megalapozott döntéseket hozhassanak a tények teljes ismeretében, fontos a meglévő eszközök és csatornák maximális kihasználása és a párhuzamos erőfeszítések elkerülése. E célból, amennyiben a tagállamokban egységközpontokat hoznak létre, azokat fel kell használni arra, hogy tájékoztatást nyújtsanak az egyéb jogállásokra való áttérésről, a felderítő látogatásokról és az önkéntes visszatérési programokról. Az egységközpontok támogatása érdekében a tagállamok felhasználhatják az (EU) 2021/1147 európai parlamenti és tanácsi

rendelettel[16] létrehozott Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap forrásait, beleértve a többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálatából és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében végrehajtott tagállami programok félidős értékeléséből eredő további allokációkat is. E célból nemzetközi szervezetektől és harmadik országoktól is kaphatnak támogatást. Az erőfeszítések észszerűsítése érdekében a tagállamoknak be kell építeniük a nemzetközi szervezetek által kínált ismereteket, kapacitásokat és hálózatokat az egységközpontok létrehozására irányuló egyéni terveikbe.

(14) A tagállamoknak az ukrán hatóságokkal alkalmazott, ezen ajánlás végrehajtásával kapcsolatos összehangolt megközelítés biztosítása érdekében koordinációról kell gondoskodniuk, információt kell cserélniük és nyomon kell követniük a helyi viszonyokat a különböző releváns fórumokon, többek között a szolidaritási platformon, amelyre az ukrán hatóságok szükség szerint meghívást kapnak.

(15) Mivel az átmeneti védelem kivezetése jelentős változásokat fog eredményezni a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek jogállásában, alapvető fontosságú, hogy pontos kép álljon rendelkezésre a helyzet alakulásáról. A tagállamoknak ezért rendszeresen és időben frissíteniük kell az átmeneti védelemmel kapcsolatos adataikat az átmeneti védelemben részesülő személyeket nyilvántartó platformon, beleértve az inaktív nyilvántartásba vételekre vonatkozó adatokat is.

(16) [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban Írország […-i levelében] bejelentette, hogy részt kíván venni ennek az ajánlásnak az elfogadásában és alkalmazásában.]

VAGY

[Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, Írország nem vesz részt ennek a [jogi aktusnak] az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.]

(17) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek az ajánlásnak az elfogadásában, az rá nézve nem alkalmazandó,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

Az egyéb jogállásokra már az átmeneti védelem lejárta előtt való áttérés előmozdítását célzó intézkedések

1. A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk és meg kell könnyíteniük az átmeneti védelemben részesülő azon személyek nemzeti jogállásokhoz való hozzáférését, akik valamely tagállamban alkalmazásban állnak, önálló vállalkozói tevékenységet folytatnak, szakképzésben vagy oktatásban, illetve kutatásban vesznek részt, vagy

[16] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1147 rendelete (2021. július 7.) a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap létrehozásáról (HL L 251., 2021.7.15., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj).

akik családi vagy egyéb okokból jogosultak lennének a nemzeti jogállásra, és akik megfelelnének a nemzeti jogban meghatározott feltételeknek.

2. A tagállamoknak lehetővé kell tenniük az átmeneti védelemben részesülő személyek számára – különösen, ha a nemzeti jogálláshoz való hozzáférés nem lehetséges, és azok számára, akik egyébként az uniós jog alapján más jogállásra jogosultak lennének –, hogy az (EU) 2016/801, az (EU) 2021/1883 és az (EU) 2024/1233 irányelv által szabályozott engedélyeket kérelmezzenek, feltéve, hogy nem rendelkeznének egyidejűleg ezzel a jogállással és az említett irányelvek keretében kiadott engedéllyel. A tagállamoknak a lehető leghamarabb, de legkésőbb az engedély iránti kérelem benyújtásakor tájékoztatniuk kell az átmeneti védelemben részesülő személyeket az átmeneti védelmi jogállás és az ezen irányelvek által biztosított jogok közötti eltérésekről. Emellett a lehető leghamarabb, de legkésőbb a kérelem benyújtásakor tájékoztatniuk kell őket arról, hogy egyidejűleg nem részesülhetnek átmeneti védelemben és kaphatnak ezen irányelvek keretében engedélyt.

Az Ukrajnában való gördülékeny és fenntartható visszailleszkedés előkészítését célzó intézkedések

3. A tagállamoknak a 2001/55/EK irányelv 21. cikkének (1) bekezdésével összhangban önfinanszírozott felderítő látogatásokat kell lehetővé tenniük Ukrajnába. Ezzel összefüggésben a tagállamoknak:

   a) meg kell határozniuk a felderítő látogatások paramétereit vagy feltételeit és össze kell hangolniuk azokat a többi tagállammal;

   b) tájékoztatniuk kell a paraméterekről vagy feltételekről azokat a személyeket, akik ilyen látogatást kívánnak tenni. E célból kapcsolattartó pontokat kell létrehozniuk;

   c) mérlegelniük kell az ilyen felderítő látogatások megszervezését és támogatását, amennyiben az érintett személyek nem tudják saját maguk megszervezni és finanszírozni a felderítő látogatást.

4. A tagállamoknak a 2001/55/EK tanácsi irányelv 21. cikkének (1) bekezdésével összhangban az átmeneti védelem lejártát követően alkalmazandó önkéntes visszatérési programokat kell létrehozniuk. Ezzel összefüggésben a tagállamoknak:

   a) biztosítaniuk kell az ukrán hatóságokkal folytatott koordinációt az ukrajnai közösségekbe való visszailleszkedés megkönnyítése érdekében, például a szállás vagy lakhatás meghatározása vagy az alapvető szolgáltatásokhoz és infrastruktúrákhoz való hozzáférés, többek között az orvosi ellátáshoz való hozzáférés tekintetében;

   b) biztosítaniuk kell, hogy az önkéntes visszatérési programok keretében nyújtott támogatás az egyéni csomagok helyett az ukrajnai közösségekbe való visszailleszkedés támogatását részesítse előnyben;

   c) meg kell határozniuk az önkéntes visszatérési programban való részvételre való jogosultság feltételeit;

   d) elő kell írniuk, hogy az önkéntes visszatérési programban részesülni kívánó személyeknek regisztrálniuk kell egy ilyen programba, hogy élvezhessék a program által nyújtott előnyöket;

e) a program keretében történő önkéntes távozásra az átmeneti védelem lejártát követő legfeljebb egyéves konkrét időszakot kell meghatározniuk. A 8. ponttal összhangban egyeztetniük kell a többi tagállammal és az ukrán hatóságokkal, amennyiben a helyi fejleményekre tekintettel a program keretében történő önkéntes távozásra vonatkozóan eltérő vagy meghosszabbított időszakra lenne szükség, mivel az előirányzott idő nem elegendő a személyek Ukrajnában történő fokozatos és fenntartható visszailleszkedésének biztosításához;

f) élniük kell a 2001/55/EK irányelv 21. cikkének (3) bekezdésében biztosított lehetőséggel, hogy a 2001/555 irányelv III. fejezetében meghatározott, átmeneti védelemhez kapcsolódó jogokat az Ukrajnába való visszatérés időpontjáig vagy a program keretében történő önkéntes távozásra vonatkozó határidő lejártáig kiterjesszék azokra a személyekre, akik átmeneti védelmet élveztek, és akik önkéntes visszatérési programban vesznek részt. Biztosítaniuk kell a jogszerű tartózkodás fenntartását az átmeneti védelem lejártának időpontja és azon időszak között, amely alatt az adott személy regisztrál az említett programba;

g) mérlegelniük kell a távozás megszervezéséhez nyújtott segítség lehetőségét, különösen akkor, ha a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek nagy csoportjai Ukrajna ugyanazon területére térnek vissza.

5. Az emberi méltóság kellő tiszteletben tartása mellett a tagállamoknak meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket azon személyek tartózkodási feltételei tekintetében, akik nem felelnek meg az egyéb jogállásokhoz való hozzáférés feltételeinek, és akik a 2001/55/EK irányelv 23. cikkének (1) bekezdésében foglaltaktól eltérő kiszolgáltatottság által érintettek, mindaddig, amíg Ukrajna nem tudja biztosítani az ilyen személyek sajátos szükségleteit. A tagállamoknak adott esetben biztosítaniuk kell, hogy a tartózkodás feltételei figyelembe vegyék e személyek sajátos szükségleteit.

6. A 2001/55/EK irányelv 23. cikkének (2) bekezdésével összhangban a tagállamoknak lehetővé kell tenniük a valamely tagállamban iskolába járó kiskorú gyermekkel rendelkező családok számára, hogy élvezzék a tartózkodási engedély biztosította lehetőségeket mindaddig, amíg az érintett gyermekek a folyó iskolaévet be nem fejezik, amennyiben az átmeneti védelem lejártának a 2001/55/EK tanácsi irányelv 6. cikkével összhangban hozott tanácsi határozat által megállapított időpontja nem esik egybe a tanév végével.

A lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tájékoztatásának biztosítását célzó intézkedések

7. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek megfelelő tájékoztatást kapjanak az egyéb jogállásokra való áttérés lehetőségeiről, beleértve az e jogállásokra való áttérés előnyeit és az adott jogállás által biztosított jogokat, valamint az ukrajnai helyzetről, a felderítő látogatásokra vonatkozó követelményekről és a hazautazáshoz az Unióban és Ukrajnában rendelkezésre álló támogatásról. E tekintetben a tagállamoknak:

a) gyors nemzeti kommunikációs rendszereket és eljárásokat, például kapcsolattartó pontokat vagy tájékoztató kampányt kell létrehozniuk;

b) azon tagállamok esetében, amelyek területükön az ukrán hatóságokkal együttműködésben egységközpontokat kívánnak létrehozni, ezeket az egységközpontokat a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek megfelelő

tájékoztatására kell felhasználniuk. Be kell építeniük a nemzetközi szervezetek által kínált tudást, kapacitásokat és hálózatokat az egységközpontok létrehozására irányuló nemzeti tervbe;

c) fontolóra kell venniük a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap programjának felhasználását az egységközpontok támogatására, beleértve a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatából és a nemzeti programok félidős felülvizsgálatából eredő további allokációkat is.

A tagállamok közötti és az ukrán hatóságokkal való koordináció, nyomon követés és információcsere biztosítását célzó intézkedések

8. A tagállamoknak a többi tagállammal és az ukrán hatóságokkal koordinációról kell gondoskodniuk és információt kell cserélniük a releváns fejleményekről, valamint ezen ajánlás végrehajtásáról, többek között a szolidaritási platform keretében, amelyre az ukrán hatóságok szükség szerint meghívást kapnak.

9. A tagállamoknak nyomon kell követniük a fejleményeket, és időben és rendszeresen frissíteniük kell a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek jogállásával kapcsolatos releváns információkat a vonatkozó adatbázisokban, többek között az átmeneti védelemben részesülő személyeket nyilvántartó platformon, különös tekintettel a tagállam területén átmeneti védelemben vagy a nemzeti jog szerinti megfelelő védelemben részesülő személyek számára, az egyéb jogállásokra áttérő és az átmeneti védelemben vagy a nemzeti jog szerinti megfelelő védelemben már nem részesülő személyek számára, valamint azon személyek számára, akiknek a nyilvántartásba vétele inaktív.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök